

ЗВІТ

завідувача кафедри моніторингу довкілля та природокористування ННІ екології

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

д. геогр. н., проф. МАКСИМЕНКО Надії Василівни

про роботу кафедри у 2019-2020 н. р.

1. Робота з кадрами та організаційна робота:

1.1 На кафедрі моніторингу довкілля та природокористування загальна кількість працівників становила 11 осіб. Загальна кількість науково-педагогічних посадових окладів – 6,75. Серед науково-педагогічних працівників докторів наук – 3 особи, професорів – 3 особи, кандидатів наук, доцентів – 3 особи, кількість доцентів без наукового ступеня – 1.

1.2 Підготовка кадрів у 2019-2020 навчальному році:

В аспірантурі на кафедрі моніторингу довкілля та природокористування навчалось 3 аспіранти: *Дудченко В. Ю.* – відрахована, *Бурченко С. В.* та *Воронін В. О.* – продовжують навчання.

1.3 Підвищення кваліфікації

На виконання п. 5.5. **«Професійне зростання»:**

1. Сертифікат іспиту в компанії ТОВ «АФФС» на здобуття кваліфікації внутрішнього аудитора (реєстр. номер № ММ-2205 від 13.03.2020 р.) – проф. Максименко Н. В.

2. Навчання та включення до складу експертів у Національному агенстві забезпечення якості вищої освіти у 2019 році (Додаток Реєстру експертів для проведення акредитацій освітніх програм, затверджений Національним агенством із забезпечення якості вищої освіти 23 грудня 2019 р.) – проф. Максименко Н. В.

3. Присвоєння вченого звання професора (16.12.2019 р.) – проф. Максименко Н. В.

4. Виконання обов'язків голови спеціалізованої вченої ради ХНУ імені В. Н. Каразіна (кандидатської) – проф. Максименко Н. В.

5. Член-кореспондент Лісівничої академії наук України - *Коваль І. М.*

На виконання п. 3.5. **«Міжнародна академічна мобільність»** та п. 3.6. **«Міжнародні грантові програми»:**

Участь аспірантки кафедри моніторингу довкілля та природокористування *Бурченко С. В.* у літній школі «WIN! Water Innovations: Policy, Management, Research» в рамках проекту ERASMUS+ «INTENSE: Комплексна докторська програма з екологічної політики, менеджменту природокористування та техноекології», Естонія, м. Тарту (серпень 2019 року).

1.4 *Нагороди і премії протягом 2019-2020 навчального року за досягнення в навчально-методичній і науковій роботі:*

На виконання п. 1.3. **«Створення системи ефективного стимулювання викладачів та науковців до наукових розробок світового рівня, інноваційної діяльності, розвитку прикладних досліджень»** та п. 5.7. **«Справедливе заохочення»:**

За підсумками роботи університету у 2018-19 н. р. кафедра посіла 3 місце у рейтингу кафедр природничо-математичного профілю (наказ №0208-1/469 від 05.09.2019 р.).

1.5 *Розвиток кафедрального веб-сайту*

На виконання п. 3.2. **«Університет відкривається світу»** на кафедрі функціонує веб-сайт на домені karazin.ua (англомовна та україномовна версії).

Протягом 2019-2020 було оновлено:

- програми навчальних дисциплін;
- графіки відкритих лекцій;
- графіки консультацій викладачів;
- навчально-методичні видання;

- теми дипломних робіт;
- протоколи семінарів наукових шкіл;
- план роботи кафедри;
- інформація кадрового складу;
- регулярно оновлюються новини на сайті.

Оновлюється фотогалерея. Приділяється увага питанням працевлаштування випускників та профорієнтаційній роботі.

2. Навчально-методична робота

Публікація навчальних посібників, рекомендованих Вченою радою університету:

- 1) Дистанційний курс «Нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище» (рішення НМР від 18.12.2019, протокол № 2).
- 2) Дистанційний курс «Засоби збалансованого природокористування в агросфері» (рішення НМР від 18.12.2019, протокол № 2).

На виконання п. 2.8 «*Електронне навчання*» розроблені викладачами кафедри електронні (дистанційні) навчальні курси, отримали сертифікати Центру електронного навчання у 2019-20 н. р.:

- 1) Дистанційний курс «Нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище». № сертифікату 187/2020. Автор: доц. Кочанов Е. О.
- 2) Дистанційний курс «Засоби збалансованого природокористування в агросфері» № сертифікату 196/2020. Автор: доц. Гололобова О. О.

Подано на сертифікацію:

- 1) Дистанційний курс «Історія та естетика садово-паркового мистецтва»
- Автор: доц. Гололобова О. О
- 2) Дистанційний курс «Philisophy of science» - Автор: проф. Максименко Н. В.
- 3) Дистанційний курс «Science methodology» - Автор: проф. Максименко Н. В.
- 4) Дистанційний курс «Ландшафтна екологія» - Автори: проф. Максименко Н. В., ст. викл. Клещ А. А.

Публікація наукових статей

В цілому за 2019-2020 н. р. на кафедрі підготовлено **36** тез та **53** наукові статті зокрема, 3 – у виданнях, що входять до наукометричної бази Web of Science (1) та SCOPUS (2).

Кафедрою видано збірник наукових праць XV Всеукраїнських наукових Таліївських читань «Охорона довкілля» та збірник Annual student scientific conference «Ecology is a priority».

На виконання п. 4.4. *Сучасна університетська бібліотека* проведено роботу з розміщення навчальної та методичної літератури в репозиторії Університету.

В репозитарії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна розміщено понад 500 одиниць навчальної та методичної літератури кафедри, що становить більше 50% від всього архіву факультету. До даного списку входять монографії, навчально-методичні посібники, методичні вказівки та наукові статті викладачів та аспірантів кафедри.

На виконання п. 2.5. *Індивідуальні освітні траєкторії* здійснено забезпечення навчальних дисциплін електронними навчальними ресурсами, розміщеними на сайті факультету (плани та програми, електронні версії підручників, навчальних посібників, лекційні презентації, матеріали для самостійної роботи студентів, завдання для самоконтролю, приклади екзаменаційних білетів тощо).

Забезпечення навчальних дисциплін електронними навчальними ресурсами, розміщеними на сайті кафедри становить 100%. До даних ресурсів входять лекції у формі доповідей та презентацій, практичних або лабораторних робіт, програми дисциплін та списки рекомендованої літератури. На сайті кафедри розміщені навчально-методичні посібники, методичні вказівки з навчальних курсів.

3 Наукова та інноваційна діяльність і робота з комерціалізації результатів НДР

На виконання п. 1.4. *«Комерціалізація наукових розробок»* :

Участь у виконанні НДР:

1) **НДР 1-43-17** «Мінімізація екологічних ризиків при ліквідації наслідків природних та техногенних катастроф (аварій) в системі екологічної безпеки» (заключний звіт 12.2019 р.) № держреєстрації 0117U004873. Керівник – Тітенко Г. В. (виконавець від кафедри Максименко Н. В.)

(76,6 тис. грн)

2) **НДР** «Ландшафтно-екологічне моделювання лісових насаджень зеленої зони м. Харків для оцінки екологічних ризиків № держреєстрації 0118U002171. Керівник: Максименко Н. В., відповідальний виконавець: Коваль І. М. (виконавці від кафедри: Клещ А. А., Бурченко С. В., Воронін В. О.)

(без фінансування).

3) **НДР** «Інноваційні підходи до експлуатації ґрунтів в умовах урболандшафту. Спільна з ННЦ «Інститут ґрунтознавства і агрохімії імені О.Н. Соколовського Керівник: Максименко Н. В., відповідальний виконавець: Гололобова О.О. *(без фінансування)*

4) «Конструктивно-географічне та картографічне обґрунтування визначення меж територій природно-заповідного фонду в умовах земельної реформи України» № державної реєстрації 0220U1011444 Керівник: Максименко Н. В., (виконавці від кафедри: Максименко Н. В., Клещ А. А.)

(без фінансування)

Подані проектні пропозиції до виконання нових наукових досліджень.

На виконання п. 3.6. *«Міжнародні грантові програми»*:

Участь у виконанні Грантів:

1) Грант за проектом **Еразмус+** «**INTENSE**: Комплексна докторська програма з екологічної політики, менеджменту природокористування та техноекології» (586471-EPP-1-2017-1-EE-EPPKA2-SBHE-JP). Керівник – Тітенко Г. В. (виконавець від кафедри Максименко Н. В.)

(290 тис. грн)

2) Visegrad Fund «Political and economic aspects of bio-diversity conservation in V4 countries» No:61500102, Bratislava. Керівник: Максименко Н. В. Виконавець від кафедри: Коваль І. М.

(24,5 тис. грн)

Подані 4 проектні заявки: Erasmus +, V4, Двосторонній проєкт з Польщею, Двосторонній проєкт з Австрією.

На виконання п.2.11 **«Новітні психолого-педагогічні технології навчання»** на кафедрі постійно діє Науково-методичний семінар кафедри (куратор зав. кафедрою проф. Максименко Н.В.).

Крім того, функціонують Наукові семінари наукових шкіл кафедри:

1) Науковий семінар наукової школи «Ландшафтно-екологічне планування». Куратор: проф. Максименко Н. В.

2) Науковий семінар наукової школи «Екологія лісу». Куратор: доц. Коваль І. М.

3) Науковий семінар наукової школи «Агроекологія». Куратор: доц. Гололобова О. О.

4) Науковий семінар наукової школи «Заповідна справа та екомережа». Куратор: проф. Максименко Н. В.

5) Науковий семінар наукової школи «Моніторинг довкілля». Куратор: проф. Балюк С. А.

Конференції:

Кафедра є організатором конференцій:

1) XV Всеукраїнських наукових Таліївських читань (30 жовтня 2019 року)

2) Annual student scientific conference «Ecology is a priority» (30 березня 2020 року)

Брала участь у організації:

VII Міжнародної наукової конференції молодих вчених (28-29 листопада 2019 року).

Конкурси:

На Університетський конкурс студентських наукових робіт подано роботи:

Калиновський О. – проф. Максименко Н. В.

Дорогань В., Сирова Г. – доц. Гололобова О. О.

Ширканова В., Кротько А. – Клещ А. А.

Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт зі спеціальності «Менеджмент» спеціалізації «Менеджмент природоохоронної діяльності» (8 квітня 2020 року) (II тур): III місце – Ширканова В. В. (ДЕ-52), керівник: ст. викл. Клещ А. А.

4 Навчальна діяльність

Навчальне навантаження кафедри в 2019-2020 навчальному році становило 4504 години. Середнє навантаження на 1 ставку науково-педагогічних працівників складало 600 годин.

Кафедра відповідальна за реалізацію освітньо-професійної програми «Заповідна справа». Задіяна у реалізації ОПП «Екологія», «Екологічний контроль та аудит», «Екологічна безпека», «Екологія та охорона навколишнього середовища».

На виконання п. 2.1. «*Абітурієнт Каразінського*» постійно проводиться робота зі вступниками, профорієнтаційна робота.

Для покращення профорієнтаційної роботи та формування контингенту студентів протягом 2019-2020 навчального року кафедрою моніторингу довкілля та природокористування розроблені та реалізовані наступні заходи:

- доц. Гололобова О. О., як голова факультетської комісії з профорієнтації координує діяльність за цим напрямком і на кафедрі.

- співробітники кафедри брали активну участь у проведенні Днів відкритих дверей в університеті (відповідальний – доц. Гололобова О. О.), до яких було підготовлено буклети, презентації, які стосуються проведення навчання та практик студентів кафедри та у заході «Ніч науки»;

- кафедра брала участь у проведенні на факультеті Всеукраїнської олімпіади Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна з географії та біології для абітурієнтів;

- викладачами кафедри проведено виїзні зустрічі з абітурієнтами у закріплених школах, ліцеях, гімназіях та технікумах.

- підготовка переможців МАН (Кузнєцова «Обдарованість» - 3 місце, Полоцький (ліцей №173) – Київ), підготовка та рецензування робіт.

На виконання п. 2.2. «*Випускник Каразінського*»

Сприяння практичній підготовці і працевлаштуванню студентів та випускників:

Освітня програма «Екологія» та «Заповідна справа», реалізується із залученням роботодавців, що працюють на кафедрі моніторингу довкілля та природокористуванням за сумісництвом або згідно договорів про співпрацю:

проф. Балюк С. А. – директор ННЦ «Інституту ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н.Соколовського»

доц. Коваль І. М. – с.н.с. Українського ордена «Знак Пошани» науково-дослідного інституту лісового господарства та агро меліорації імені Г. М. Висоцького

Шумілова А. В. – начальник відділу еколого-освітньої роботи та рекреації НПП «Слобожанський»

Освітня магістерська програма «Екогеохімія нафти і газу» реалізується із залученням: Представництво «Шелл Експлорейшн енд Продакшн Юкрейн Інвестментс (ІV) Б. В.».

– проведення презентацій роботодавців, професійних організацій, професійних майстер-класів та відкритих лекцій роботодавців:

1) Презентація від головного спеціаліста з питань персоналу державної служби Управління Державного агентства рибного господарства у Харківській області Шуленко В. В. (11 вересня 2019 року).

2) Екскурсійний виїзд до НПП «Слобожанський» (16 жовтня 2019 р.) – майстер-класи доц. Гололобова О. О., ст. викл. Клещ А. А., начальник відділу еколого-освітньої роботи та рекреації Шумілової А. В.

3) Презентація від головного спеціаліста сектору юридичної роботи Управління Державного агентства рибного господарства у Харківській області Руденко Р. Ф. (12 грудня 2019 року).

4) Екскурсійний виїзд до ННЦ «Інституту ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського». (25.02.2020 р.) – Коваль І. М., Воротинцева Л. І., Соловей В. Б.

5) Екскурсійний виїзд до УкрНДІЛГА ім. Г. М. Висоцького (11.03.2020 р.) – доц. Коваль І. М.

На виконання п. 2.6.-2.7 **«Веб-платформа з працевлаштування та практичної підготовки Каразінського університету»**

– укладання договорів про порозуміння та співробітництво із роботодавцями та профільними професійними організаціями:

1) Національний науковий центр «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н.Соколовського»

2) Державна екологічна інспекція у Дніпропетровській області

3) Харківський технічний ліцей № 173

4) Національний природний парк «Слобожанський»

5) Український ордена «Знак Пошани» науково-дослідний інститут лісового господарства та агро меліорації імені Г. М. Висоцького

6) Управління державного агентства рибного господарства у Харківській області

7) Харківська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. № 126

8) Національний природний парк «Дворічанський».

На виконання п.4.3. **Бази практики**

Кафедрою запроваджено використання території об'єктів природно-заповідного фонду у якості баз практики, а саме: навчальна ландшафтно-

екологічна практика студентів 2 курсу викладачами кафедри проводиться в НПП «Слобожанський», виробнича практика в РЛП «Сокольники-Помірки», НПП «Слобожанський» та НПП «Дворічанський».

Проблеми, завдання, пропозиції:

Беззаперечне дотримання засад демократії і рівності прав кафедр та викладачів у відповідності до Статуту та Кодексу цінностей Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та вимог положення «Про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна». Всю роботу кафедри спрямувати на реалізації Стратегії розвитку Університету, підтримання його високого іміджу, роботи на його міжнародний рейтинг.

Завдання та перспективи:

1. Забезпечення набору, шляхом розширення методів роботи з абітурієнтами (соцмережі, інтернет-зв'язок, особисті траєкторії) та кола залучених верств населення, а саме – за освітньо-професійною програмою «Заповідна справа» охопити працівників установ та організацій природно-заповідного фонду для отримання другої чи першої вищої освіти за своїм фахом.

2. Розробка нових освітніх програм, конкурентоздатних на ринку праці відповідно до європейських та світових норм.

3. Підготовка фахівців у відповідності до європейських та світових норм і стандартів, підвищуючи для цього науковий та методичний рівень викладачів та співробітників та залучаючи іноземних лекторів.

4. Пошук госпрозрахункових тем, договорів, грантів, підвищення комерціалізації наукових досліджень.

5. Активізація науково-дослідної роботи студентів, урізноманітнення її форм.

6. Розширення наукової роботи співробітників, публікації у виданнях з імпрест-фактором.

7. Оновлення матеріально-технічної бази.

8. Оновлення та постійне наповнення сайту кафедри.
9. Підготовка нових дистанційних курсів, on-line лекцій.
10. Участь у наукових, науково-практичних конференціях, семінарах, симпозіумах тощо, в тому числі, міжнародних.
11. Продовження міжнародної діяльності у рамках Erasmus+ та залучення нових міжнародних учасників та партнерів на основі договорів з університетами.

Завідувач кафедри
моніторингу довкілля
та природокористування
д. геогр. н., проф..

Надія МАКСИМЕНКО